

Tatauranga Ki Te Kura Aotearoa 2011

Ngā kōrero mōu ake

1. He tama, he kōtiro rānei koe?

- tama
 kōtiro

2. E hia ō tau?

aku tau

3. I whānau mai koe i tēhea whenua?

- Aotearoa
 Ahitereiria
 Ingarangi
 Kotimana
 Haina
 Awherika ki te Tonga
 Hāmoa
 Kuki Airani

whenua kē atu. Tuhia te ingoa o te whenua:

4. Nō tēhea mātāwaka koe? Tohua te/ngā whiriwhiringa e hāngai ana ki a koe.

- Pākehā
 Māori
 Hāmoa
 Kuki Airani
 Tonga
 Niue
 Haina
 Iniana

mātāwaka kē atu, pērā i te Tatimana, te Hapanihi, te Tokelau. Tuhia:

5. E hia ō reo whakawhitiwhiti kōrero mō ngā āhuatanga o ia rā?

te/ngā reo

6. Ko tō ringa mauī tō ringa kaha, ko tō ringa matau rānei? He ōrite rānei te kaha o ngā ringa e rua?

- Ringa matau
- Ringa mauī
- He ōrite ngā ringa e rua

7. Inea tō tāroaroa ki te henemita (cm) e pātata ana (kaua e kuhu i ō hū). Tuhia ki konei.

cm

8. Inea te roa o te kapu o tō waewae matau ki te henemita e pātata ana (kaua e kuhu i tō hū). Tuhia ki konei.

cm

9. Inā whātoro atu ō ringaringa ki ngā taha, e hia henemita te roa mai i tētahi pito ki tētahi (arā te roa o tō mārō)? Tuhia ki konei.

cm

10. E hia henemita te paenga o te kāwiritanga o tō ringaringa? Tuhia te henemita e pātata ana.

cm

11. E hia henemita te paenga o tō kakī? Tuhia te henemita e pātata ana.

cm

12. Ina noho koe ki te tūru, e hia henemita te roa, mai i te pikonga o tō waewae i muri i tō pona, ki te papa (kaua e kuhu i ō hū)? Tuhia te henemita e pātata ana.

cm

13. E hia mirimita te roa o tō kōroa? Tuhia te mirimita e pātata ana.

mm

14. E hia mirimita te roa o tō mānawa (tō matimati tuawhā)? Tuhia te mirimita e pātata ana.

mm

15. Pēhea nei te roa o ō makawe. Tuhia te mirimita e pātata ana.

mm

Ngā kōrero mō tō kura

16. Mātua haere ai koe ki te kura mā runga aha i te nuinga o ngā rā?

- hīkoi (mā raro)
- motukā
- pahi
- tereina
- pahikara
- waka (poti)
- mā hea ake rānei

17. Pēhea nei te roa kia tae atu koe ki te kura, mai i tō kāinga i te nuinga o ngā rā? Tuhia te meneti e pātata ana.

meneti

18. Pēhea nei te taumaha o tō pēke kura i tēnei rā (me ngā pukapuka, ngā taputapu katoa i mauria e koe i roto). Tuhia te 100g e pātata ana.

karamu

19. Pēhea nei te āhua o tō kawea i tō pēke kura i te nuinga o te wā?

- E rua ngā taueki, tētahi ki ia pokohiwi
- Kotahi te taueki ki tētahi pokohiwi
- Kotahi te taueki hauroki
- Ka kawea mā te ringa

20. He aha tō tino kaupapa ako i te kura?

- Te reo Ingarihi (Pākehā)
- Ngā Toi (ka whai wāhi, ko Ngā Mahi a te Rēhia, ko Toi Pūoro, ko Toi Ataata)
- Te Hauora me te Koiri (PE) (ka whai wāhi, ko te Hauora, te Koiri me te Ohaoha Kāinga)
- Ngā Reo (ko te reo Māori tētahi)
- Te Pāngarau
- Te Pūtaiao (ka whai wāhi, ko te Koiri, te Ō Ahupūngao me te Ō Kawekawe)
- Te Tikanga ā-Iwi (ka whai wāhi, ko te Hītoria, te Matawhenua me te Ōhanga)
- Te Hangarau (ka whai wāhi, ko te Whakairoiro)

21. He aha te tino kaupapa ako o tō māmā i a ia e kura ana?

- Te reo Ingarihi (Pākehā)
- Ngā Toi (ka whai wāhi, ko Ngā Mahi a te Rēhia, ko Toi Pūoro, ko Toi Ataata)
- Te Hauora me te Koiri (PE) (ka whai wāhi, ko te Hauora, te Koiri me te Ohaoha Kāinga)
- Ngā Reo (ko te reo Māori tētahi)
- Te Pāngarau
- Te Pūtaiao (ka whai wāhi, ko te Koiri, te Ō Ahupūngao me te Ō Kawekawe)
- Te Tikanga ā-Iwi (ka whai wāhi, ko te Hītoria, te Matawhenua me te Ōhanga)
- Te Hangarau (ka whai wāhi, ko te Whakairoiro)

He Kēmu

22. Hei whakamātau i tō pūmahara. Pēhea nei tō tere ki te hura i ngā pikitia takirua?

Pāwhiria te pūtohu "Tīmata", kātahi ka pāwhiri i ētahi tapawhā rite e rua hei hura i ngā pikitia. Mēnā e ōrite ana ngā pikitia, ka noho hura tonu. Me haere tonu tēnei mahi kia huraina katoatia ngā pikitia takirua.

Pāwhiria, ka tīmata ai Te wā: hākona

23. Pēhea nei tō tere? Pāwhiria te pūtohu kākāriki. Kia huri whero te pūtohu, kia tere tonu tō pāwhiri anō i te pūtohu.

Pāwhiria

Ngā korero mō āu mahi

24. He aha te hākinakina e **tino** pārekareka ana ki a koe te whai wāhi atu?

25. Kei a koe ēnei mea? (E pai ana kia nui ake i te kotahi ngā mea hei tohu māu)

- he pouaka whakaata i tō rūma moe
- tāu ake pūrere whakatangi pūoro MP3 pērā i te iPod
- te hononga ipurangi i tō kāinga
- te hononga ipurangi i tō waea pūkoro
- tāu ake whārangi Facebook (i te ipurangi)
- tāu ake whārangi Twitter (i te ipurangi)
- tāu ake whārangi Bebo (i te ipurangi)
- tāu ake whārangi MySpace (i te ipurangi)
- te hōtaka Skype i tētahi rorohiko i tō kāinga
- tētahi pūrere kēmu rorohiko, pērā i te PlayStation, te Xbox, te Nintendo

rānei

karekau tētahi o ēnei

26. Pēhea nei te roa ki a koe tō waea pūkoro o ināianei? (tō waea pūkoro tino hōu mēnā he maha ō waea pūkoro.) Kei te takiwā o te:

marama

27. Kua whai wāhi atu koe ki ēnei mahi ā-ipurangi i ngā rangi e whitu kua pahure nei? (E pai ana kia nui ake i te kotahi ngā mea hei tohu māu)

- te tiki pūoro atu, te whakarongo pūoro rānei
- te tiki ataata atu, te mātakitaki ataata rānei (hei tauira -- YouTube, hōtaka pouaka whakaata, pikitia ataata)
- te tākaro kēmu ā-ipurangi
- te whakapā atu ki tētahi hoa (mā te tuku karere, mā te Bebo, mā te Facebook, mā hea ake rānei)
- te rangahau kaupapa e hāngai ana ki ngā mahi kura
- I runga au i te ipurangi engari kāore i whai wāhi atu ki ngā mahi i runga ake nei
- Kāore au i whai wāhi atu ki te ipurangi i ngā rangi e whitu kua pahure nei

28 a. He aha te taima i hoki ai koe ki te moe inapō nei?

hāora :00 meneti

28 e. He aha te taima i oho ai koe i te ata nei?

hāora :00 meneti

He patapatai i ō whakaaro

29. He aha te whakaaturanga pouaka whakaata e tino pai ana ki a koe?

30. He take nui ēnei ki a koe? Whakanōhia te tāneke ki te wāhi i te āwhata e

hāngai ana ki ō whakaaro.

**Ehara i te
take nui**

**He take nui
rawa atu**

a. Te mahana haere o
te ao

e. Te whakaiti
parahanga taiao

h. Te mahi hangarau

i. Te āta tiaki wai

k. Te whai i ngā mahi
e noho hauora ai koe

m. Te āta tiaki i te
pūngao (pērā i te hiko,
te kōhinu, te hinu mō
te whakamahana
whare, te whakaputa
aho, te haere motukā,
te aha rānei)

n. Kia tau pono te
noho a te
kāwanatanga

ng. Kia whiwhi i tāu
ake rorohiko

Tukuna